

JUMTA KOPŠANAS INSTRUKCIJA

Divslīpju jumti

BMI

BMI Latvija
Traines iela 1,
Rīga, LV-1058

bmiatvija.lv

SATURS

VISPĀRĪGI.....	3
DARBA DROŠĪBA.....	3
JUMTA STĀVOKĻA PĀRBAUDE UNAPKOPE.....	3
SEGUMS UN PAMATA STRUKTŪRA	4
BITUMENA LOKŠŅU UN BITUMENA JUMTA PLĀKŠŅU SEGUMI	4
DAKSTIŅI	4
ATVERES.....	7
ŪDENS NOVADĪŠANA.....	7
SKĀRDA PLĀKSNES UN PACĒLUMI	7
JUMTA DROŠĪBAS APRĪKOJUMS.....	7
SNIEGA TĪRĪŠANA.....	7
DARBS UZ JUMTA UN MATERIĀLU UZGLABĀŠANA	8
LABOŠANA.....	8
JUMTA ATJAUNOŠANA.....	8

JUMTA KOPŠANAS INSTRUKCIJA DIVSLĪPJU JUMTIEM

VISPĀRĪGI

Regulāras jumta pārbaudes un laikus veikta apkope nodrošina jumta funkcionalitāti, pagarina tā mūžu un ievērojami samazina kopējās izmaksas. Regulāri pārbaudot jumtu, jūs nekavējoties pamanīsiet izmaiņas un varēsiet tās novērst, pirms notiek lielāka nelaime. Vai zinājāt, ka ikgadējās apkopes neveikšana ir viens no biežākajiem faktoriem, kas izraisa jumta tecēšanu? Der atcerēties, ka darbuzņēmēja atbildība nesedz bojājumus, kas radušies tādēļ, ka netiek veikta apkope. Arī izmantoto materiālu garantija nav spēkā, ja jumtam nav veikta instrukcijā norādītā apkope. Mēs iesakām atzīmēt visas nepieciešamās pārbaudes un apkopi īpašā apkopes žurnālā.

Šī instrukcija paredzēta divslīpju jumtiem, kam izmantoti BMI Icopal un BMI Monier piederumi un seguma materiāli (bitumena loksnes, bitumena jumtu plāksnes, betona vai māla dakstiņi). Ar divslīpju jumtiem šajā dokumentā tiek apzīmēti divslīpju un vienslīpju jumti, kam ir ārēja ūdens novadīšanas sistēma un kuru slīpums ir vairāk par 1:20.

DARBA DROŠĪBA

- Esot uz jumta, izvairieties no liekām kustībām un vienmēr ievērojiet ārkārtīgu piesardzību.
- Velciet apavus ar reljefu zoli, kas nesabojās seguma virsmu.
- Ja vien iespējams, izkāpiet uz jumta no iekšējām.
- Ja izmantojat pie mājas piestiprinātas kāpnes, vienmēr lietojiet arī drošības sistēmu un karabīnes.
- Darbojoties uz jumta, vienmēr lietojiet drošības sistēmu un virvi. Piestipriniet to drošā vietā.
- Ja kāpjat uz jumta pa ēkas ārpusi, nenesiet līdzi darbarīkus — uzceliet tos augšā vēlāk, izmantojot atsevišķu palīgīdzekli.
- Atcerieties arī par citu cilvēku drošību (piem., strādājot pie jumta malas — par pagalmā esošajiem).
- Ja apkopei darba specifika vai apstākļu dēļ nepieciešams speciālists, tad algojiet tādu, lai darbs tiktu izpildīts tehniski pareizi un droši (piem., ugunsdrošības darbiem nepieciešams spēkā esošs sertifikāts, kas atļauj tādas veikt).
- Ja uz jumta atrodas drošības vai tml. aprīkojums, kam ražotājs norādījis pārbaudes vai apkopes nepieciešamību, jārikojas atbilstoši ražotāja sniegtajiem norādījumiem.

JUMTA STĀVOKĻA PĀRBAUDE UN KOPŠANA

Pārbaudiet jumtu vismaz divreiz gadā. Ieteicamie periodi šiem darbiem ir pavasaris, kad uzreiz iespējams pamanīt ziemas laikā radušos bojājumus, un rudens pēc rudens vētrām, bet pirms sniega uzsnigšanas.

Instrukcijā apkopotas svarīgākās lietas saistībā ar bitumena un dakstiņu jumtiem, kam pārbaudes laikā jāveic vismaz turpmāk aprakstītās apkopes darbības.

SEGUMS UN PAMATA STRUKTŪRAS

BITUMENA LOKŠŅU UN BITUMENA JUMTA PLĀKŠŅU SEGUMS

Segums

- Vai uz jumta ir priekšmeti, kam tur nav jāatrodas, atkritumi vai augi?
 - Ar mīkstu saru slotu noslaukiet netīrumus un sūnas, nesabojājot uz virsmas uzkaisīto materiālu. Atkritumus un priekšmetus ar asām malām noņemiet ar rokām. Nedrīkst izmantot lāpstu vai citus cietus darbarīkus.
 - Attīriet no augiem, kas izauguši uz jumta.
- Pārbaudiet, vai segumā nav parādījušās plaisas, burbuļi vai krokas un vai, vizuāli novērtējot, segums arī citādi ir kārtībā.
 - Ja virsējā loksne ir nelieli caurumi un plaisas, aizdariet tos ar gumijas bitumena līmi.
- Pārliedzieties, ka šuvju vietas un par jumtu augstākās detaļas ir kārtīgi piestiprinātas.
 - Ja nepieciešams, noblīvējiet šuves ar gumijas bitumena līmi.
- Novērsiet mehānisku bojājumu rašanos, noņemot lāstekas vai koku zarus, kas no augstākām vietām var uzkrīst uz jumta.

Sūnu, aļģu un augu segas noņemšana

Uz jumta neiederīgu augu segu, piemēram, sūnas, ķērpjus un aļģes, ieteicams no seguma noņemt apkopes veikšanas laikā. Ja augiem ļauj palikt uz jumta ilgāku laiku, segums cieš, saknes iespiežas segumā un tā hidroizolācija ievērojami mazinās.

Ja jumts ir apsūņojis, izmantojiet speciālus jumtu mazgāšanas līdzekļus kā norādīts to lietošanas instrukcijā. Apstrāde ar šiem līdzekļiem arī aizkavēs aļģu un sūnu kārtas veidošanos.

Seguma pamatne

- Pārliedzieties, ka seguma konstrukcijās nav iekļūvis mitrums (skatieties un/vai pārbaudiet caur drošības lūciņām vai samazinātaspiediena ventilatoriem).
- Vai ventilācija, ja tāda ir, ir pietiekama un darbojas?
- Pārbaudiet, vai dzegu ventilācijas spraugas ir vaļā.
- Vai segumā ar aci iespējams saskatīt pacēlumus vai iedobumus?
- Vai jumts, pa to staigājot, nevienmērīgi iegrimst?

Jumta slīpums

- Pārliedzieties, ka ūdens var netraucēti aizplūst no jumta, īpaši slīpo salaidumu vietās.

DAKSTIŅU SEGUMS

Segums

- Vai uz jumta ir lieki priekšmeti, atkritumi vai augi?
 - Noslaukiet atkritumus no jumta ar mīkstu ielas slotu.
 - Attīriet no augiem, kas saauguši uz jumta.
 - Vai dakstiņi ir veseli?
 - Nomainiet saplīsušos dakstiņus.
- Pievērsiet īpašu uzmanību iekšējiem ievirzījumiem un dakstiņiem, kas atrodas zem jumta drošības barjerām. Ja dakstiņi šajās vietās atkārtoti plīst, visdrīzāk tās ir nepareizi uzstādītas — tas ir jānovērš un tās jāuzstāda pareizi (sk. 7. lappusi, Jumta drošības aprīkojums).
- Iekšējos ievirzījumos visbiežākā kļūda ir tā, ka izmantoti pārāk mazi dakstiņu gabali — to iespējams labot, katrā otrajā vai trešajā rindā izmantojot pusi dakstiņa.
- Problēma var būt arī tajā, ka grieztie dakstiņi nav pietiekami labi piestiprināti (visi dakstiņi iekšējā ievirzījumu tuvumā jāpienaglo vai jāpiestiprina ar malējo dakstiņu stiprinājumiem, un griezto dakstiņu stiprināšanai jāizmanto arī akmens līme).
- Arī sniega barjeru trūkums iekšējos ievirzījumos var radīt bojājumus. Pie apakšējās dzegas sniega

barjeras ieteicams lietot abās iekšējā ievirzījuma pusēs un, ja ievirzījuma garums pārsniedz 6 metrus, tad arī pusceļā.

- Pārbaudiet, vai malējie un kores dakstiņi un kores stiprinājumi turas cieši un atrodas vietā.
- Novērsiet mehānisku bojājumu rašanos, noņemot lāstekas vai koku zarus, kas no augstākām vietām var uzkrīst uz jumta.

Dakstiņu maiņa

Ja uz jumta ir dakstiņi, kas jāmaina, tos var vienkārši nomainīt pats, nostumjot nost dakstiņu, kas atrodas virs maināmā dakstiņa (apakšmalā sānu malas virzienā tā, lai maināmais dakstiņš kļūst pilnībā redzams). Pēc tam paceliet uz augšu maināmā dakstiņa labo malu — tad atbrīvosies blakus esošā dakstiņa ūdeni izolējošā rievā kreisajā pusē. Pēc tam noceliet dakstiņu no jumta. Jaunu dakstiņu uzliekot, ievērojiet pretēju darbību secību.

Ja maināmais dakstiņš ir labi redzamā jumta vietā, tā vietā nevajadzētu likt pavisam jaunu dakstiņu — to krāsas var atšķirties. Tāpēc maināmo dakstiņu ieteicams nomainīt ar dakstiņu no vietas, kas ir mazāk redzama (piem., aiz skursteņa un atverēm vai zem jumta tiltiņa) un jauno dakstiņu ielikt tā vietā.

Dakstiņu jumta tīrīšana, mazgāšana un krāsošana

Parasti jumta tīrībai pietiek ar lietusūdeni, tomēr tas ne vienmēr noskalo lapas un citus no kokiem birstošos gružus. Tāpēc jumts katru gadu jānotīra. Vienlaikus der iztīrīt arī slīpās salaiduma vietas un lietus notekas no atkritumiem un augiem. Netīrās vietas mazgā ar ūdeni un mīkstu suku. Var izmantot arī spiediena mazgātāju (< 50 bar).

Ievērojiet, ka jumts jāskalo no augšas uz leju, un arī lietusūdens noteku sistēmas beigās jāizskalo ar ūdeni.

Latvijas apstākļos betona dakstiņu jumta vidējais lietošanas ilgums ir aptuveni 50–70 gadu, un atsevišķos gadījumos to var būt derīgi nokrāsot (aptuveni 25–30 gadu vecumā) — šādi jumts atlikušo laiku estētiski izskatīsies vēl labāk un būs vieglāk kopjams.

Ja jumts ir netīrs un apsūnojis, izmantojiet speciālus jumtu mazgāšanas līdzekļus atbilstoši to instrukcijai.

Pirms mazgājat vai krāsojat jumtu, pārbaudiet, ka tā pamata konstrukcija ir kārtībā, lai darāmais darbs konstrukcijas sliktā stāvokļa dēļ neapdraud konstrukciju vai jūs pašu.

Atcerieties — ja apstrādājat jumtu ar vielu, kas rada tam neparedzētu ķīmisku slodzi un kas nav BMI akceptēts produkts, iespējams, ka materiāliem piemērotā garantija vairs nebūs spēkā.

Pamata struktūras un izolācija

- Ja vien iespējams, pārbaudiet pamata struktūras no bēniņiem; ja nav iespējams — tad regulāros attālumos noņemot dakstiņus.
- Vai latojums ir vesels un kārtīgi piestiprināts? Pārbaudiet arī atveru pacēlumus un to, ka jumta seguma apakšslāni nav skaidri redzamu kroku, kas var novadīt ūdeni pamata struktūrās.
- Vai struktūrās ir redzamas vietas, kur tek ūdens vai ir mitrums?
- Pārbaudiet, vai virs apakšējās seguma kārtas nav izveidojušies ūdens maisi.
- Vai virs apakšējās seguma kārtas ir sakrājušies atkritumi (varbūt trūkst kores blīvējuma vai putniem domātu šķēršļu)?
- Vai blīvējums ir vesels un kārtīgi piestiprināts pamatnei?
 - Blīvējuma mūžs var būt īsāks nekā dakstiņu mūžs, tāpēc ir svarīgi blīvējumu kārtīgi pārbaudīt, īpaši atveru un iekšējo ievirzījumu vietās.
 - Pārbaudiet apakšējā seguma, kā arī atveru blīvējumu salaiduma vietu hidroizolāciju un pārlicinieties, ka blīvējuma vietās nekrājas ūdens.

Ventilācija (ja iespējams iekļūt bēniņos)

- Vai ventilācija ir pietiekama, un vai tā darbojas?
- Vai pamata konstrukcijās ir manāms mitrums, kas netek no jumta?
- Pārbaudiet dzegu ventilācijas spraugas — vai tās ir pietiekami platas un tīras?

Dzegas

Pārbaudiet, vai dzegu līniju malējie dakstiņi ir piestiprināti spārēm. Pārbaudiet arī dzegu listes, ja tādas ir, un to stiprinājumus.

ATVERES

Jumta lūkas, dūmu novades lūkas un cauruļu atveres

- Pārbaudiet jumta logu, lūku, dūmu novades lūku un to blīvju, kā arī stiprinājumu stāvokli un to, vai tie ir labi piestiprināti un īstajā vietā.
- Pārbaudiet atveru plastmasas detaļu un blīvju savilcēju stāvokli, to vai tie ir kārtīgi piestiprināti, atrodas vietā un ir savilkti pietiekami cieši.

ŪDENS NOVADĪŠANA

Jumta notekas un notekcaurules

- Vai notekas un notekcaurules ir veselas, funkcionējošas un vai to savienojumi un stiprinājumi ir kārtībā?
- Pārbaudiet, vai notekām ir pietiekams slīpums (ūdens nedrīkst uzkrāties).
- Iztīriet notekas un notekcaurules un iztīriet no notekām augus, ja tādi ir.

SKĀRDA PLĀKSNES UN PACĒLUMI

- Pārlicinieties, ka skārda plāksnes, to šuves un blīves ir veselas un kārtībā.
- Pārlicinieties, ka skārda plāksnes ir pietiekami labi piestiprinātas un ir savās vietās.

JUMTA DROŠĪBAS APRĪKOJUMS

Drošības aprīkojums (piemēram, kāpnes, jumta tiltiņi, sniega barjeras, jumta poleri, drošības troses un drošības barjeras)

- Vai jumta drošības aprīkojums ir vesels un funkcionējošs (vai ir redzama rūsa vai saliekšanās). Salabojiet vai nomainiet saliekto drošības aprīkojumu un nokrāsojiet rūsas skartās vietas.
- Vai drošības aprīkojums ir kārtīgi piestiprināts?
 - Stiprināšanai drīkst izmantot tikai uzstādīšanas instrukcijai atbilstošus stiprinājumus.
 - Dakstiņu jumtiem — skrūves; piestiprināt ar naglām nav pietiekami.
 - Biežāk pieļautās kļūdas drošības aprīkojuma uzstādīšanā dakstiņu jumtiem, ir balstu uzstādīšana pārāk augstu (jumta barjeras balsta apakšmalai jābūt apmēram 1–1,5 cm no dakstiņa apakšmalas) vai uzstādīšana ar pārāk lielām atstarpēm. Slīpumam un jumta malas garumam atbilstošo atstarpes garumu atradīsiet montāžas instrukcijā.
- Pārbaudiet, vai savienojumi funkcionē un, ka uzgriežņi jumta drošības aprīkojumā nav kļuvuši vaļīgāki.
- Vai ir veiktas drošības aprīkojuma ražotāja noteiktās, standartiem atbilstošās pārbaudes?

Dūmu novades lūkas

- Pārbaudiet, ka lūkas funkcionē atbilstoši spēkā esošajiem noteikumiem.

SNIEGA TĪRĪŠANA

Parasti sniegs no jumta nav jātīra, ja vien nepastāv bažas, ka krītošais sniegs varētu radīt apdraudējumu. No jumta ar bitumena segumu sniegs nokūst pakāpeniski. Ja ziemā ir daudz sniega, tomēr ir ieteicams pārbaudīt, kā jumts iztur sniega slodzi, un, ja nepieciešams, notīrīt lielāko daļu sniega. Dakstiņu jumtiem sevišķi ir vērts pārbaudīt vietas, kur var veidoties sniega sablīvējumi, lai pavasarī, kad smagās un slapjās sniega masas sāk kustēties, nerastos seguma, tā piederumu un jumta konstrukciju bojājumi.

No dakstiņu jumta sniegs jānotīra, ja tā segas biezums pārsniedz 0,5 metrus. Strādājiet uzmanīgi, lai nesabojātu dakstiņus un uz jumta esošās konstrukcijas, un notīriet sniegu pa slāņiem, virzoties pārmaiņus no vienas un tad otras jumta malas. Uz dakstiņiem ieteicams atstāt aptuveni 20 cm sniega aizsardzībai. Jumtam ar bitumena segumu pietiks ar 10 cm sniega segu. Nekad nemetiet sniegu no augstāka jumta punkta uz zemāku, un nemetiet arī kaudzē pie sienas.

Ja no jumta jānotīra ledus, dariet to uzmanīgi un nebojājiet jumta segumu ar, piemēram, karstu ūdeni vai tvaikiem, un nekad ledu necērtiet.

DARBS UZ JUMTA UN MATERIĀLU UZGLABĀŠANA

Ja uz jumta tiek veikti iekārtu un konstrukciju uzstādīšanas vai apkopes darbi, vienmēr jāpadomā par seguma pasargāšanu. Tam var izmantot, piemēram, saplāksni vai kokšķiedras plātnes. Uz dakstiņu jumtiem zem smagiem priekšmetiem papildus novietojiet garenas plāksnes dakstiņu padziļinājumos, kur tās var atbalstīties. Uz bitumena lokšņu un plākšņu segumiem savukārt izmantojiet aizsargājošas plāksnes vai dēļus. Atcerieties, ka metinot segums jāpasargā arī no dzirkstelēm, kā arī no skaidām, ja urbjat.

Uzmanību! Jumts nav paredzēts priekšmetu uzglabāšanai; ja tomēr nākas tur īslaicīgi uzglabāt mantas, atcerieties rūpīgi pasargāt segumu.

LABOŠANA

Varat patstāvīgi veikt sīkus labojumus, piemēram, nelielu caurumu aizpildīšanu seguma virsējā loksne vai jumta dakstiņu nomaīņu, tiklīdz tos pamanāt, bet pamatīgāku labošanu vienmēr vērts uzticēt profesionāļiem. Ja jumtam ir spēkā esoša garantija, sazinieties ar uzņēmumu, kas to izsniedzis.

JUMTA ATJAUNOŠANA

Ja jumtam atkārtoti parādās problēmas vai tā vispārējais stāvoklis vērtējams kā slikts, sazinieties ar profesionālu uzņēmumu. Rīkojieties laikus — tā novērsīsiet lielākas nepatikšanas un liekus izdevumus.

